

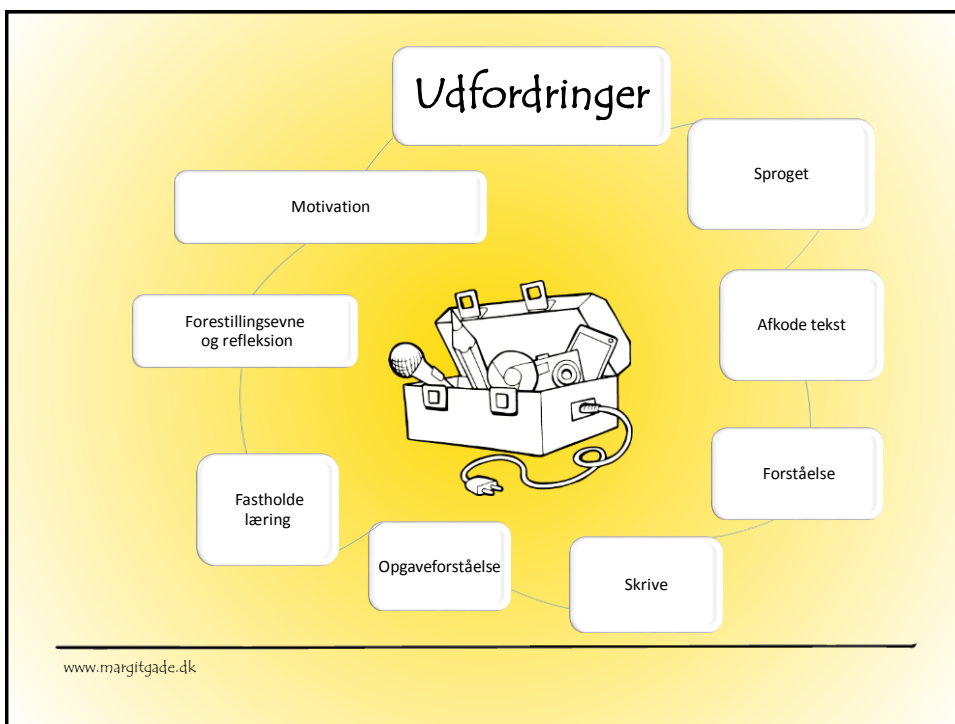
1

Dagens program

1. Gennemgang af smarte værktøjer
(Måske går det hurtigt – måske langsomt)
2. Introduktion til skabeloner
3. Praktiske færdigheder i forhold til skabelonen
4. Diskussion

www.margitgade.dk

2

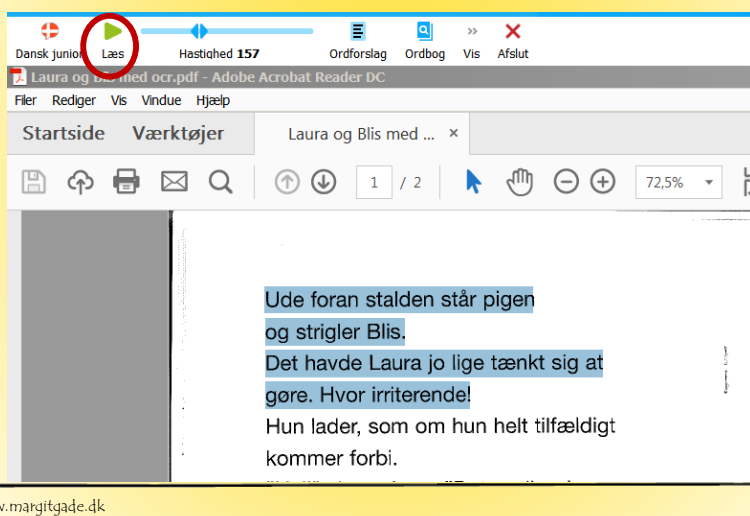

3

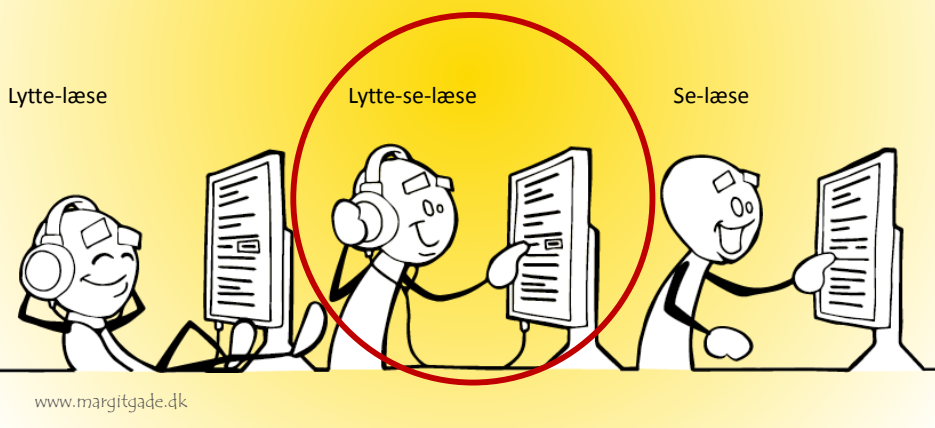
4

Oplæsning CD-Ord

5

Læsemåder

6

Oplæsning IntoWords

Inden Royal Run i maj, forfalte kronprinsen, at han havde problemer med ryggen. (Foto: Mads Claus Rasmussen © Scampix)

REDIGERET AF ANNE BOLLERSLEV
KL. 09:55

Kronprins Frederik blev i går opereret for en diskusprolaps på Rigshospitalet.
[Det skriver Kongehuset i en pressemeddelelse.](#)

Ifølge Kongehuset gik operationen som planlagt, og kronprins Frederik har det efter omstændighederne godt og er blevet udskrevet her til morgen.

www.margitgade.dk

7

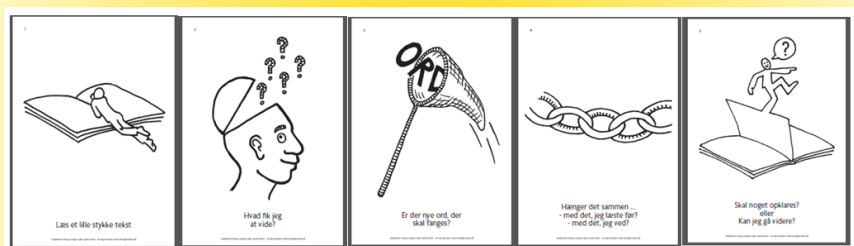
Gæt, lyt og tjek

www.margitgade.dk

8

Læse-strategi

www.margitgade.dk

9

Læsebearbejdede tekster

Fra Special Pædagogisk Forlag

Læsebearbejdede nyheder fra <http://www.dr.dk/ligetil>

www.margitgade.dk

10

Læsestof

Syntetisktale.dk

Nota.dk

Materialebasen – skolekom

Letbog.dk

Gyldendal.dk/bibliotek

Superbog

Læsløs

BiB

Frilæsning.dk

www.marjiftgade.dk

11

Guide

- Aktiver forhåndsviden
- Ord og begreber
- Handling i oversigtsform
- Læg mærke til ...
- Sæt billeder på

www.marjiftgade.dk

12

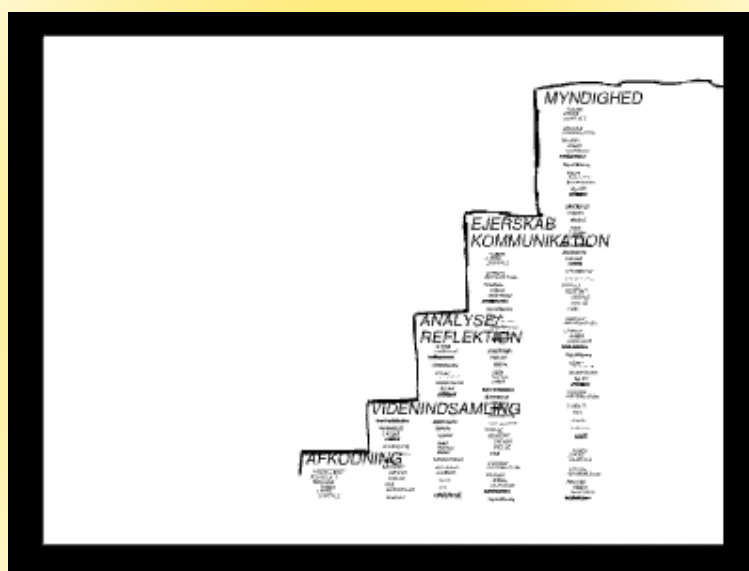
Auditiv kontrol

Lytte-se-læse fra punktum til punktum.

- Lyder sætningen rigtig?
- Er der forkerte ord?
- Mangler der ord?
- Er sætningen til at forstå for andre?
- Er der stort begyndelsesbogstav?

www.margitgade.dk

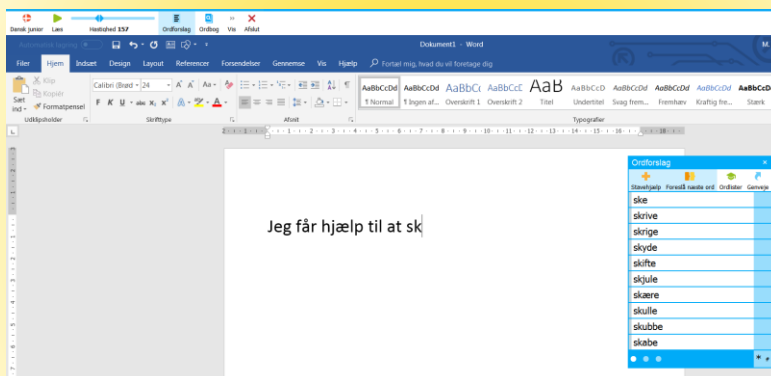
13

www.margitgade.dk

14

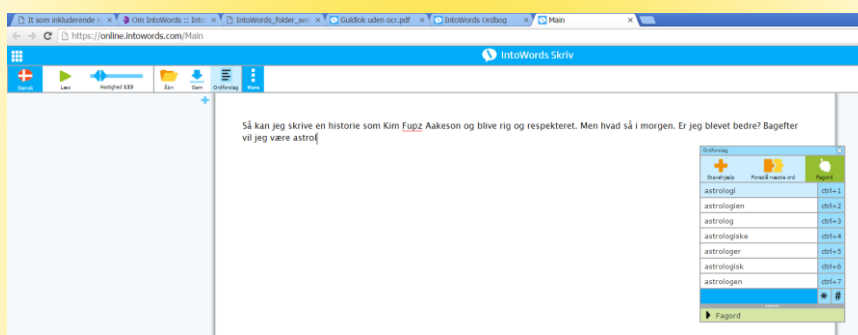
Ordforslag CD-Ord

www.margitgade.dk

15

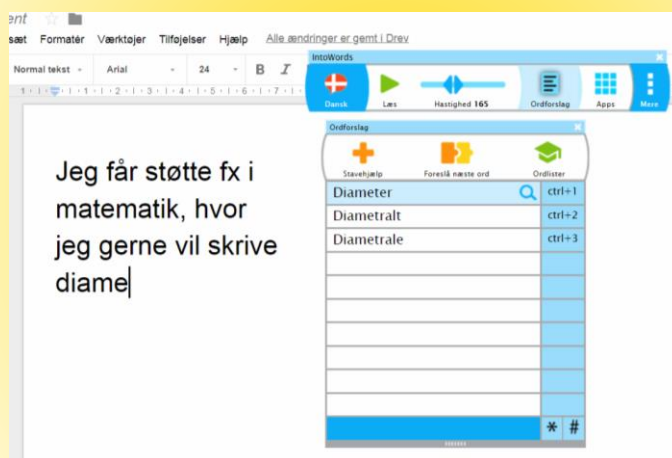
Ordforslag (IntoWords)

www.margitgade.dk

16

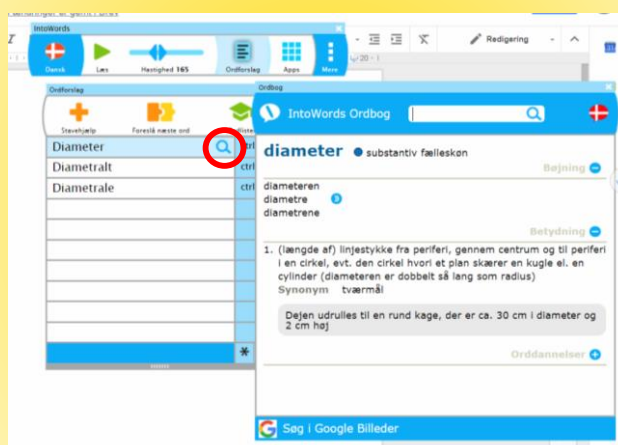
Digitale ordbøger

www.margitgade.dk

17

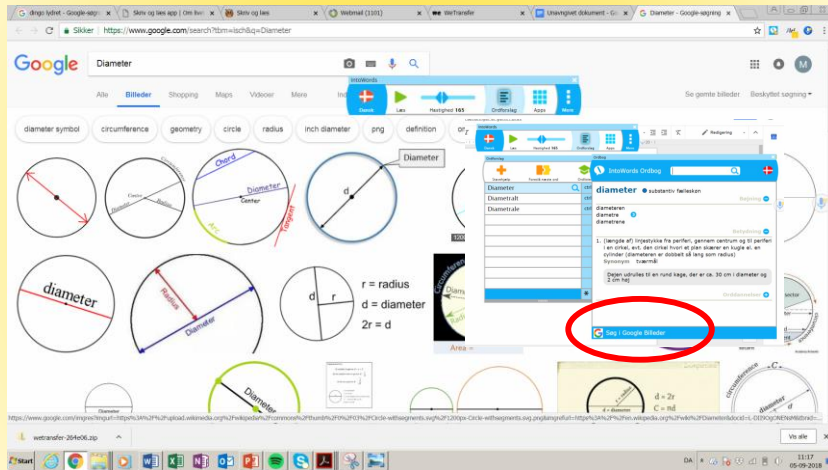
Opslag i ordbog – klik på forstørrelsesglas efter ord

www.margitgade.dk

18

Billedsøgning i google

www.margitgade.dk

19

Ordforslag og jokertegn

* I stedet for et eller flere bogstaver fx *kolade

— Kun i CD-Ord
I stedet for et bogstav fx f_sk

Hvis man ved ordet slutter her. Fx f_sk#

www.margitgade.dk

20

Ordforslag

Nu handler skriveundervisningen om:

Tænk sætningen

Forlyd – første stavelse

Hold øje med ordforslagene

Vælg det rigtige ord – med
den rigtige endelse

Auditiv kontrol

www.margitgade.dk

21

Vokaltrappen

			i			y			u
		e			ø			o	
a	æ						å		

www.margitgade.dk

22

Morfemforståelse

Sammensatte ord: sommerhus, flødebolle, vejskilt

Fordi:

- eleverne skal vide, at de ofte skal skrive mere end det første rod morfem, for at få et godt forslag

-programmet ikke kender alle sammensatte ord og derfor kan eleven selv skrive/skabe dem hvis de er klar over hvilke rod morfemer ordet består af.
De kan evt. skrive ordene hver for sig og efterfølgende fjerne mellemrummet.

www.mangitgade.dk

23

Morfemforståelse

Forstavelser = be-stå, for-ny, u-tydelig

Fordi eleven ofte skal taste mere end forstavelsen for at få et godt ordforslag

—

Afledninger: stor-hed, søg-ning, strø-else

Endelser: stol-en, bil-erne, løb-ende

Fordi: Hvis eleven kan adskille rod morfemet fra endelsen, er det lettere at finde det rigtige ord blandt forslagene

www.mangitgade.dk

24

Auditiv kontrol

Lytte-se-læse fra punktum til punktum.

- Lyder sætningen rigtig?
- Er der forkerte ord?
- Mangler der ord?
- Er sætningen til at forstå for andre?
- Er der stort begyndelsesbogstav?

www.mangtvej.dk

25

Gyngestolsmetoden

1. Læn dig tilbage – kig op i loftet og tænk over hvad du vil skrive.
2. Sig sætningen for dig selv et par gange.
3. Læn dig frem og skriv din sætning og sæt et punktum.

www.mangtvej.dk

26

Lydfiler

www.margitgade.dk

27

Eksempler på programmer der indeholder optagefunktion

Skriv og læs

BookCreator

Dingo

www.margitgade.dk

28

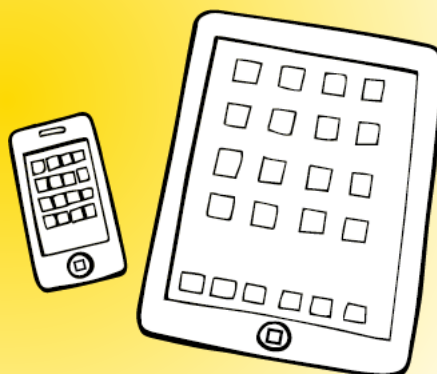
Når ordforslag og ordbøger ikke er nok for eleven:

Tale-til-tekst

Google docs

iPhone og iPad
Siri

Dictus (købe)

www.margitgade.dk

29

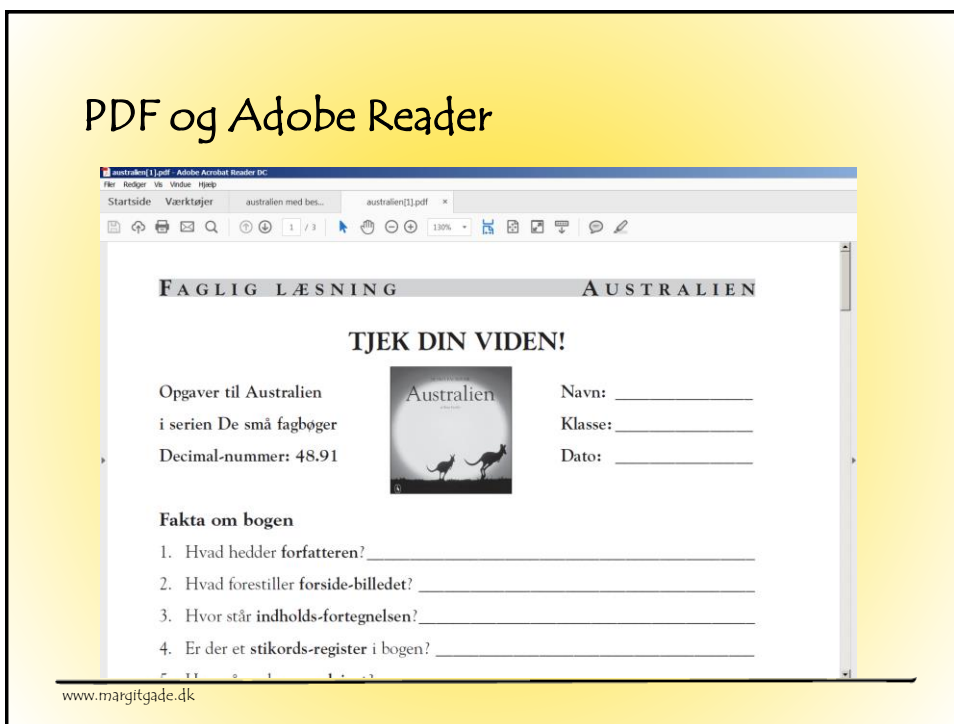
BookCreator og Intowords

www.margitgade.dk

30

PDF og Adobe Reader

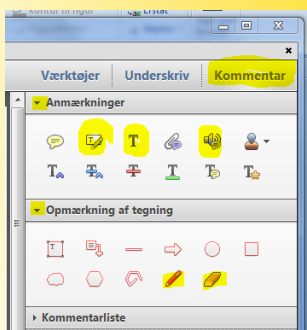

31

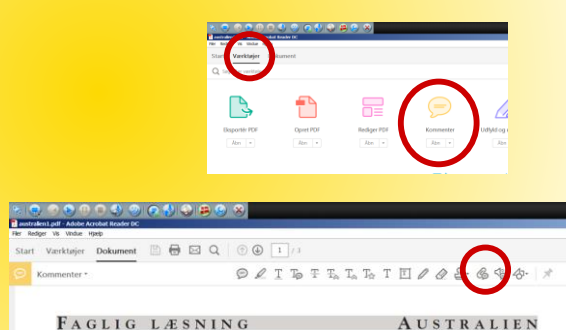
Adobe Reader XI & Adobe Reader DC

Skriv oveni opgaver, lav overstregninger, indtæl lydfiler.

Adobe Reader XI

Adobe Reader DC

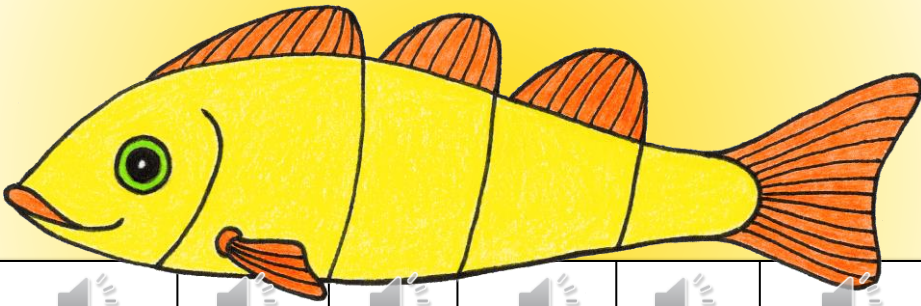

www.margitgade.dk

32

Fortæl om en historie

Navn Line
Dato 23. februar 2012

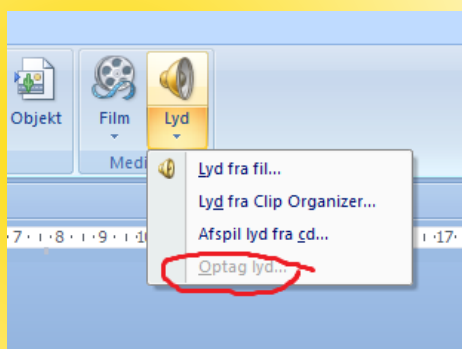
					
Hvad handler historien om?	Hvad sker der først?	Hvad sker der så?	Hvad sker der senere?	Hvad sker der hen mod slutningen?	Hvad ender det hele med?
Historien handler om ...	Hovedpersonen ... Men ...	Næste dag ... Så ...	Et andet sted ... Hovedpersonen ...	I løbet af ... Efter ...	Til sidst ...

www.margitgade.dk

33

Lav lydfiler – i PowerPoint

- Klik på fanebladet: Indsæt
- Klik på Lyd
- Vælg optag lyd

www.margitgade.dk

34

Afløs tekst med film

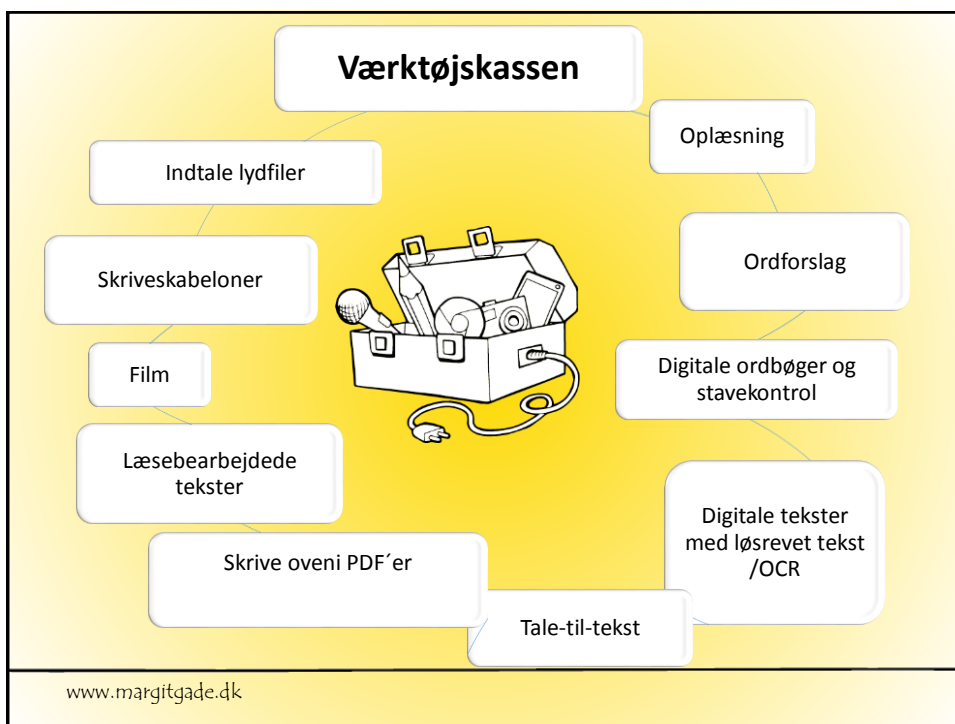
filmcentralen.dk
filmstriben.dk
dr.dk/skole
youtube etc.

Eleven fremstiller
<http://www.skoletube.dk/video/85133/vinkler>

Læreren fremstiller -
<http://www.youtube.com/watch?v=R0QewWXuueY>

www.margitgade.dk

35

36

Skriveskabeloner

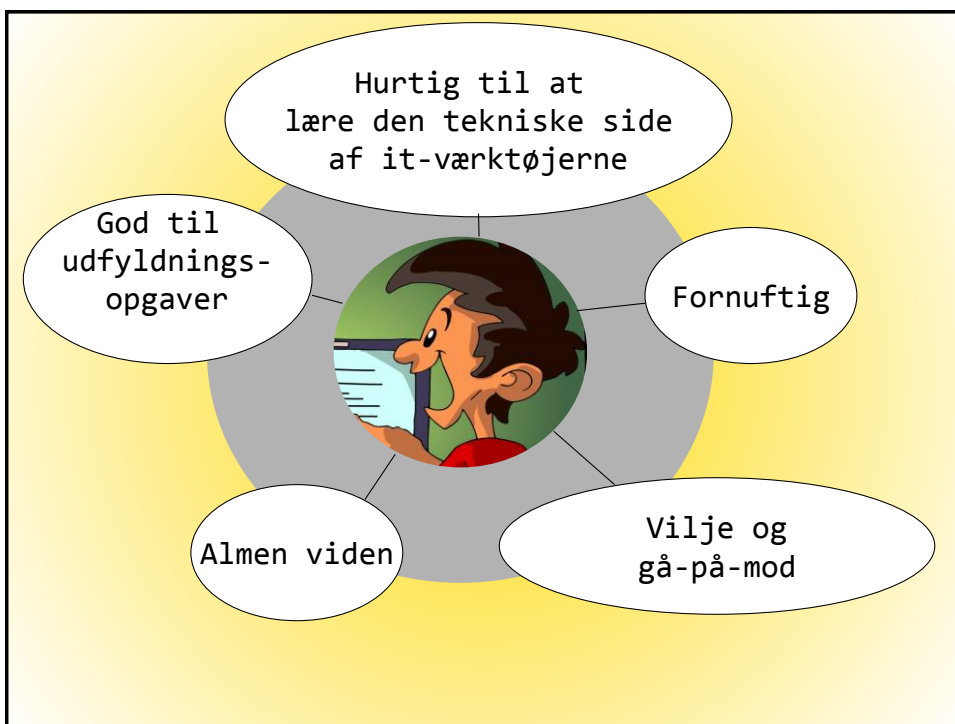
Indhold, struktur, rækkefølge og formulering

www.margitgade.dk

37

38

39

40

What I K now	What I W ant to know	What I L earned

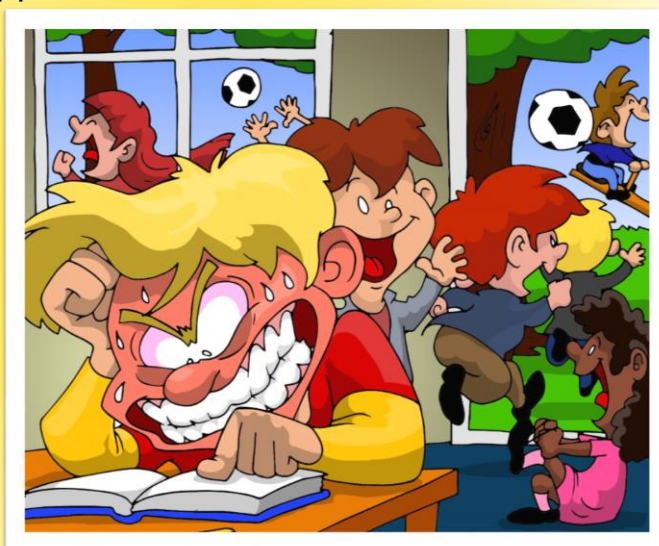
Donna Ogle: KWL 1983

David Wray og Maureen Lewis:
Writing Frames 2002

www.margitgade.dk

41

Digitale skabeloner + it-værktøjskasse
En ny gruppe elever

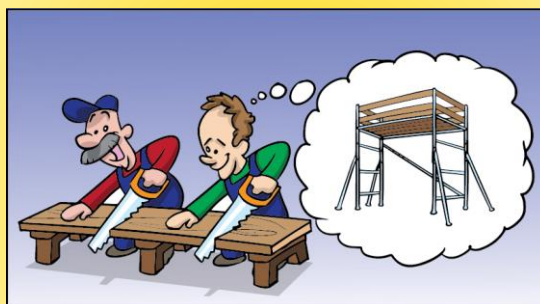

42

43

Det handler om mesterlæreprincippet

Arbejdsfællesskab - se hvordan - efterligner - stilladserer - afprøver - udvikler - blive bedre til - gentager

Sprog, læse, stave, skrive, huske, struktur, strategi, refleksion, arbejdshastighed

www.margitgade.dk

44

<p>Nyt stof</p> <p>Navn _____</p> <p>Dato _____</p>		
<p>Jeg arbejder med...</p>		
<p>Viden</p> <p>Jeg ved allerede...</p>	<p>Spørgsmål</p> <p>Jeg vil vide...</p>	<p>Svar og overraskende nyt</p> <p>Jeg lærte...</p>

45

Gyngestolsmetoden

1. Læn dig tilbage – kig op i loftet og tænk over hvad du vil skrive.
2. Sig sætningen for dig selv et par gange.
3. Læn dig frem og skriv din sætning og sæt et punktum.

www.mangtjgade.dk

46

Skriv om en oplevelse	
Navn _____ Dato _____	
Overskrift Fx På tur til Resen Strand	
Hvor har du været? Sammen med hvem? Hvad skulle I der?	Jeg har været ... sammen med ... Vi skulle ...
Hvornår? Hvordan kom I frem? Hvordan gik turen derhen?	Vi tog fra skolen klokken ...
Hvad lavede I? Fx Nede på stranden ... Inde på museet ... På bondegården ...	Først ... Bagefter ... Da ... Til sidst ...
Fortæl om en spændende, interessant eller sjov oplevelse	(Under besøget, På museet, Mine klassekammerater) ...
Hvad synes du om turen?	Det var ...
Fortæl om noget, du vil huske	Jeg vil altid huske ...

47

Fra billede til tekst	
Navn _____ Dato _____	
Billede	Tekst
Billede	Tekst
Billede	Tekst

48

Fra billede til tekst	
Navn Dato	
	Tekst
	Tekst
	Tekst

49

Fra billede til tekst	
Navn Dato	
	Tekst
	Tekst
	Tekst

50

Personkarakteristik - 1	
Navn _____ Dato _____	
	
Indledning Hvilken tekst arbejder du med? Hvilken karakter vil du analysere? ... optræder hovedpersonen X, eller ... optræder X, som er en sekundær karakter i novellen. Hvorfor er karakteren interessant? ... man undrer sig over hun/han fremstår som hun/han er hun/han optræder som historiens fortæller. ... han/hun har (mister) kontrollen over ...	"Titel" er en novelle (roman), som er skrevet af (navn) i (årstal) I novellen (romanen) ... Karakteren er særlig interessant, fordi ...
Ydre karakteristik Mand, kvinde, pige, dreng, alder. Relationer: datter/søn af, mor til, far til, storesøster, storebror, stedmor, stedfar, gift med, single...	X er en ... Hun/Han har ...

www.margitgade.dk

51

At danne sig en mening	
Navn _____ Dato _____	
	
Hvad diskuterer din klasse eller gruppe? Fix ... om det er bedst at hvordan vi skal vores holdning til ...	Vi diskuterer ...
Påstand Fix Nogle mener, at det er forkert at klippe halen af grise.	Nogle mener, at ...
Nævn alle de argumenter, der støtter påstanden - både egne argumenter og andres.	Enig 1. 2. 3. 4. 5.
Nævn alle de argumenter, der taler imod påstanden - både egne argumenter og andres.	Uenige 1. 2.

www.margitgade.dk

52

Forsøg	
Navn _____ Dato _____ 	
Fortæl præcist, hvad du vil finde ud af. Fx ... hvorfor ... hvad årsagen er hvordan ... påvirker hvilke sammenhænge ...	Jeg vil finde ud af ...
Fortæl, hvad du ved på forhånd, og hvor du har din viden fra.	Jeg ved ...
Slå fast, hvorfor du netop vil lave dette forsøg. Del dit forsøg op i punkter 1. Først... 2. Dernæst... 3. Undervejs... 4. Til sidst ...	For at kunne undersøge ... er det nødvendigt at ... Derfor vil jeg gøre følgende: 1. 2. 3. 4.
Hvad forventer du at se under forsøget?	Jeg forventer ...

www.margitgade.dk

53

Problemformulering	
Navn _____ Dato _____ 	
Beskriv, hvordan eller hvor du har oplevet et problem. Fx I går, da jeg var ... så jeg ... Jeg har tit tænkt over ... Gennem undervisningen ... Statsministeren siger, at ...	
Uddyb, hvad du undres over. Fx Jeg har lagt mærke til ... Jeg har oplevet, at ... Jeg forstår ikke, hvordan ... Men kan det virkelig passe, at ...	
Hvad vil du finde ud af?	Derfor vil jeg finde ud af ...
Lav underpunkter, hvor du stiller mere præcise spørgsmål. Fx Hvad betyder ... Hvordan kan ... Hvilken sammenhæng er ... Hvem er ...	1. 2. 3. 4.

www.margitgade.dk

54

Skriv en reportage - skildring af en begivenhed	
Navn Dato 	
Rubrik Fx: En nat under himlens stjerner Et døgn i helvede Med kulden som blind passager Fanget i elevatoren København brænder	
Billede	
Billedtekst	Forklar kort om billedet og oplys navne på evt. personer på billedet. Foto: Skriv fotografens navn her
Manchet Oprens sansindtryk, hvad ser, mærker, hører, føler du? Lav 5-7 korte sætninger Fx: En sirene får mine trommehinder. Foran mig dumper 2 biler vredt. Regnen får i mine lunger og en kvælmende lugt løber sig. En kvinde vandrer rummen af. Det riler i mine	

www.margitgade.dk

55

Omkreds, areal eller rumfang	
Navn Dato 	
Hvad skal jeg regne ud: Omkreds, areal eller rumfang? På hvilken figur?	Jeg skal udregne ... på en ...
Hvilken formel skal jeg bruge?	Jeg skal bruge denne formel:
Indsæt tal i formlen.	Først indsætter jeg de kendte tal i formlen, og så ser formlen sådan ud:
Udregn formlen	Udregning:

www.margitgade.dk

56

Instruction

Name _____

Date _____

Write a title
Recipe for ...
How to ...

Title

Show a picture of the finished product.

Tell what the instructions are about.

This step-by-step instruction shows ...

Write a list of the things needed - with bullet points.

You will need

-
-
-

www.margitgade.dk

57

Skriv en fagtekst

Navn _____

Dato _____

Her kan du læse om:

1. _____
2. _____
3. _____

<p>Indsæt punkt 1</p>	<p>Indsæt billede</p>
<p>Skriv tekst til billedet</p>	
<p>Indsæt punkt 2</p>	<p>Indsæt billede</p>

www.margitgade.dk

58

+

Skriv en historie

Navn _____
Dato _____

Titel Hvad skal din tekst hedde? Du kan vælge at skrive titlen til sidst.	Skriv en sjov, spændende, mystisk eller fængende titel.	Titel _____
	Begynd med en begivenhed, der er så interessant eller spændende, at læseren bliver nysgerrig og får lyst til at læse videre.	_____
	Hvor foregår historien? Hvem handler historien om? Hvordan er stemningen? Hvad er historiens problem?	_____
	Nu sker en begivenhed, som ændrer alt for din hovedperson.	_____

www.margitgade.dk

59

Skriveskabelonens sprog

I de hvide felter arbejder eleven →

Der var engang...
som ...

← Slet 3 punktummer og skriv videre
- eller slet det hele og skriv dit eget

I farvede felter kan man finde ledetråde og eksempler →

Hvor tager hovedpersonen hen?

En dag ...

Historien (Romanen, Novellen, Filmen) begynder med ...

← I parenteser henter man inspiration
- slet det der ikke bruges

www.margitgade.dk

60

Giv dig tid ...

- Læs først hele skabelonen igennem - hvad kan vi bruge skabelonen til
- Læreren som model - vis, forklar, tænk højt
- Læreren og klassen gennemarbejder en skabelon i fællesskab
- Arbejde i par - derefter individuelt
- Lær opskriften 'udenad'

www.margitgade.dk

61

Undervisningsdifferentiering

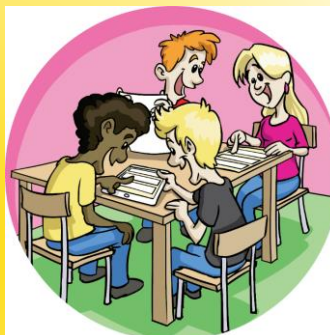
www.margitgade.dk

62

Skabelonen som udgangspunkt for feedback

Er grundelementerne til stede i produktet?

Hvor afviger det?
– og hvordan fungerer det?

www.margitgade.dk

63

Gem gode sætninger og andet feedback i elevens egen skabelon

Rubrik

Fx

En nat under himlens stjerner

Et døgn i helvede

Med kulden som blind

passager

Fanget i elevatoren

København brænder

Brudstykke fra: Skriv en reportage

www.margitgade.dk

64

Spangsbergs Skabelonlov

§1 Du må godt efterligne

§2 Du skal bruge den samme skabelon flere gange

§3 Skab forståelse for strategi, struktur eller opskrift

§4 Du må godt være kreativ og ville skrive/gøre anderledes

www.margitgade.dk

65

Inklusion og differentiering som et grundlæggende princip

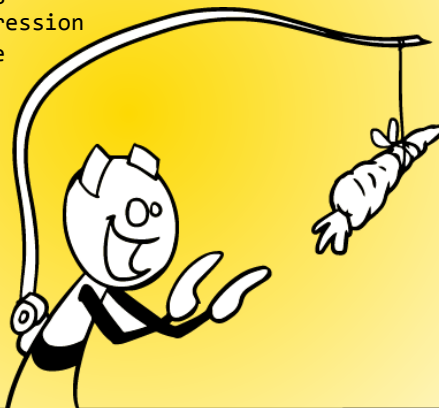

www.margitgade.dk

66

Motivation

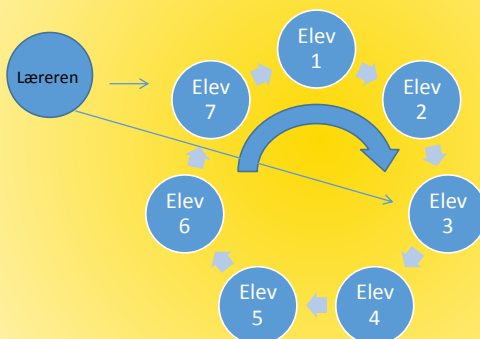
- Passende udfordringer - mindre enheder
- Anerkendelse fra omgivelserne
- Eleven oplever progression
- Meningsfyldt arbejde
- Hjælpe midler
- Passende mængde
- Færre ord
- Medejerskab
- Kammeratskab
- Arbejdsfællesskab

www.margitgade.dk

67

Sådan kommer alle til at opleve sig selv set og hørt

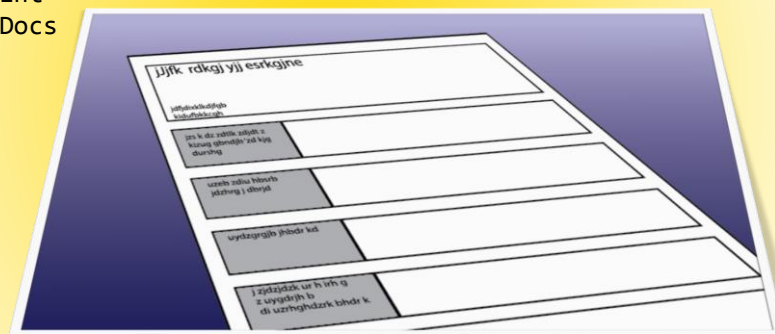

www.margitgade.dk

68

Skabeloner laves i velkendte formater fx:

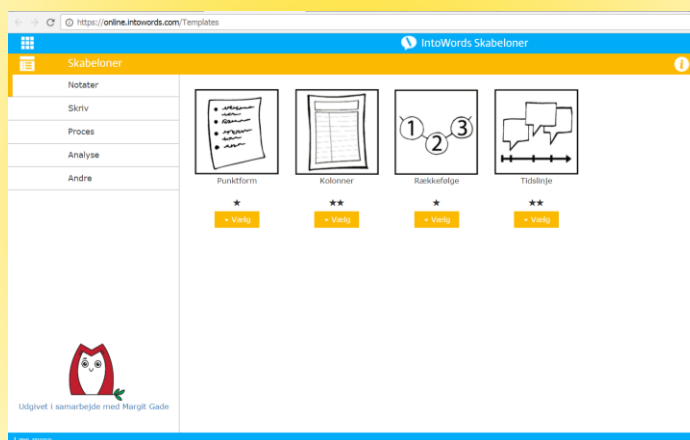
Word
Word Online
PowerPoint
Google Docs
PDF

www.margitgade.dk

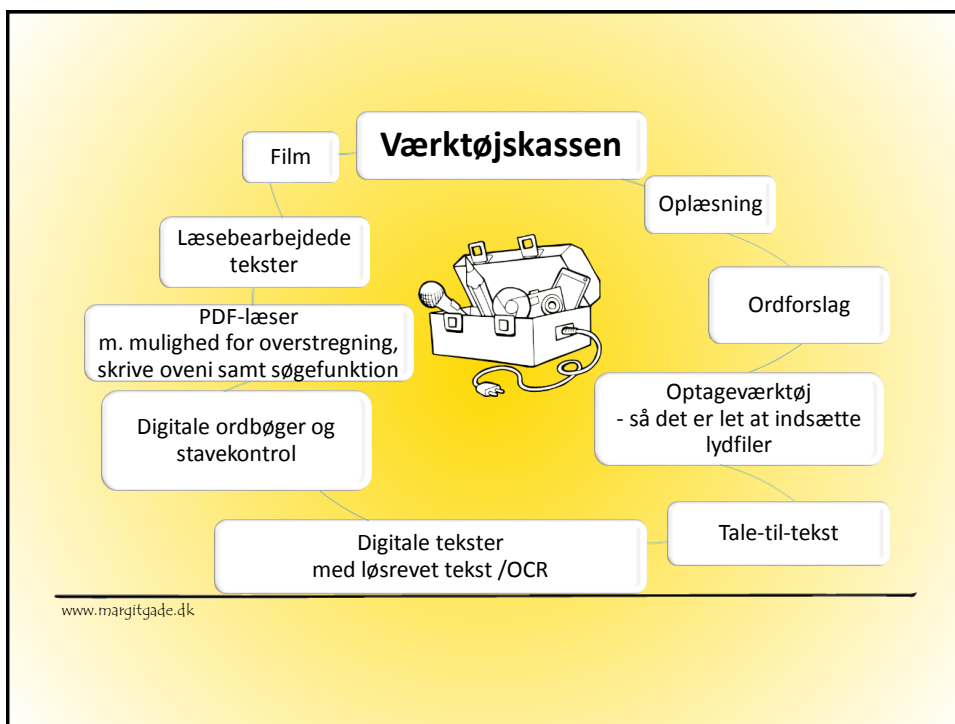
69

Findes i IntoWords og på margitgade.dk

www.margitgade.dk

70

71

Spørgsmål til jeres kollega

Hvilke kompetencer skal eleven mestre for at få udbytte af din undervisning?

Hvor ser du, at det er svært for eleven at honorere dine krav?

Ja, men jeg forestiller mig også at

Kan du ændre på metoderne eller anvende kompenserende værktøjer, så det bliver muligt for eleven at få et fagligt udbytte?

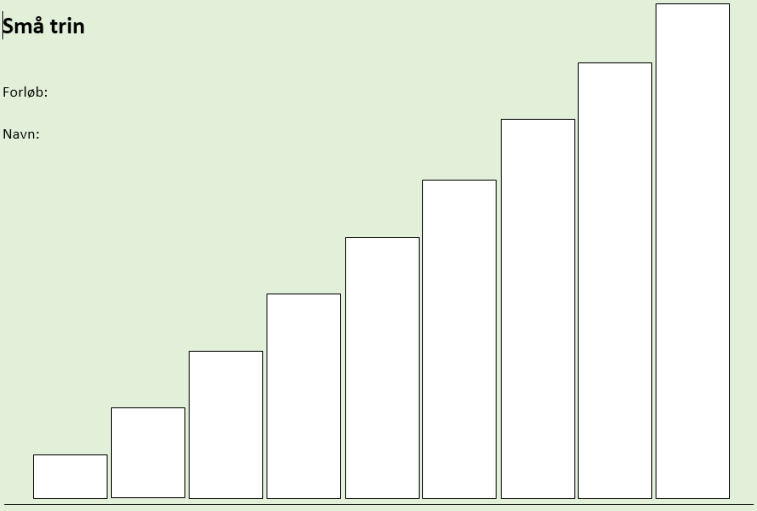
www.margitgade.dk

72

Små trin

Forløb:

Navn:

© Margit Gade 2018 - www.margitgade.dk

73

Små trin

Forløb Læs og forstå (X)

Navn Anders

Tage notater

Skrive historien med kun 3 eller 4 punkter.

Udvælg 3 nøgleord
Dvs. Overstrege 3 vigtige ord.
Hvis i kun må sige 3 ord, hvad ville i så sige?

Forstå tekst

Hvis nu i kun må sige 3 ting om historien hvad ville i så sige?

Forklare 3 vigtige punkter i historien til læsemakker.

Kunne reagere hvis teksten ikke er forstået tilstrækkelig.
Dvs læse en ekstra gang og herefter spørge
At kunne forklare det pudsige eller sjove.

Tegne historien

Gengive mundtlig til læsemakker

Afkode tekst

Kunne udtale ordene og læse flydende
Anders Dvs. markere tekst, igangsætte oplæsning, lytte, følge oplæsning med øjnene.

Læs højt for læsemakker
Anders
Åbne cd-ord og markere en lille bid tekst.

Finde teksten i bogen.
Anders: Åbne pdf

74

www.margitgade.dk

